

De macro-economische vooruitzichten 2006-2012 voor de wereldeconomie: evenwichtige groei in Europa, terugval in de Verenigde Staten en Japan

Meyermans, E. & Van Brusselen, P. (2006). *The NIME Economic Outlook for the World Economy: 2006-2012*. Brussel: Federaal Planbureau.

Het januarinummer van "The NIME Economic Outlook for the World Economy" presenteert vooruitzichten voor de wereldeconomie voor de periode van 2006 tot 2012. Voor die periode worden een gelijkmatige globale economische groei en lage inflatie verwacht. De groei is hoofdzakelijk ondersteund door een robuuste productiviteitsgroei en relatief lage rentevoeten, terwijl lage inflatieverwachtingen en de afwezigheid van verdere loon- en prijseffecten ten gevolge van de olieprijsstijgingen ervoor zorgen dat een versnelling van de inflatie uitblijft. Nochtans blijven de groeivoorzichten onzeker omdat ook verwacht wordt dat de Amerikaanse externe onevenwichten zullen toenemen en omdat het verdere verloop van de olieprijsen moeilijk te voorspellen is. De vooruitzichten tonen ook dat tegen het einde van de projectieperiode de demografische ontwikkelingen op de groei beginnen te wegen en dat dit vooral het geval is in Japan.

Het NIME-model

Dit artikel bespreekt de belangrijkste resultaten van de laatste vooruitzichten van het Federaal Planbu-

reau (FPB) voor de wereldeconomie in de periode 2006-2012. Die vooruitzichten zijn gebaseerd op het macro-econometrisch wereldmodel NIME van het FPB en werden in hun geheel gepubliceerd in het januarinummer van "The NIME Economic Outlook for the World Economy".

De vooruitzichten van het FPB steunen op de herfstvoorzichten van de Europese Commissie, mits enige aanpassingen voor ontwikkelingen op de financiële markten tijdens de maanden november en december 2005. Voor de periode van 2006 tot 2012 geven de vooruitzichten een inzicht in de ontwikkelingen van de wereldeconomie op basis van de dynamiek van het NIME-model en de hypothesen

met betrekking tot de bevolkingsaangroei en de trendwaarden van de productiviteitsgroei, de inflatie en de reële rentevoet.¹

Evenwichtige groei in de eurozone

Over de ganse projectieperiode zou het bruto binnenlands product (bbp) in de eurozone jaarlijks gemiddeld met 2% groeien, waarbij de groei hoofdzakelijk

door de binnenlandse vraag ondersteund wordt. Onder druk van een verouderende bevolking, verzwakken de groeivoorzichten echter op de middellangetermijn en bedraagt de groei van het bbp in 2012 slechts 1,6%.

Tabel 1.

De NIME-voorzichten voor de wereldeconomie: 2006-2012 (groeivoeten, tenzij anders vermeld)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Eurozone							
Bbp	2,3	2,3	2,4	2,0	1,8	1,7	1,6
Deflator van de privéconsumptie	1,4	1,5	1,7	1,8	1,9	2,0	2,1
Tewerkstelling	1,3	1,3	1,1	0,9	0,7	0,7	0,6
Werkloosheidsgraad (niveau, % van het civiel arbeidsaanbod)	8,0	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,6
Langetermijnrente (niveau)	3,4	3,6	3,8	4,0	4,2	4,4	4,5
Nominale effectieve wisselkoers (+: depreciatie)	-3,0	-3,1	-3,2	-3,5	-3,6	-3,8	-3,8
Vorderingentekort (-) van de overheid (in % van het bbp)	-2,6	-2,3	-2,0	-1,8	-1,7	-1,6	-1,6
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in % van het bbp)	0,4	0,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,6
Verenigde Staten							
Bbp	3,4	2,5	3,1	2,8	2,6	1,8	2,2
Deflator van de privéconsumptie	2,2	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0
Tewerkstelling	1,0	0,8	1,0	0,8	0,8	-0,2	0,3
Werkloosheidsgraad (niveau, % van het civiel arbeidsaanbod)	5,0	5,2	5,3	5,5	5,7	6,8	7,2
Langetermijnrente (niveau)	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6	4,5	4,5
Nominale effectieve wisselkoers (+: depreciatie)	-3,2	-3,4	-3,2	-3,0	-2,7	-2,6	-2,4
Vorderingentekort (-) van de overheid (in % van het bbp)	-3,9	-3,6	-3,5	-3,4	-3,3	-2,8	-2,7
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in % van het bbp)	-5,9	-6,0	-6,1	-6,3	-6,5	-6,7	-6,9
Japan							
Bbp	1,9	1,8	2,3	1,9	1,6	1,3	1,2
Deflator van de privéconsumptie	0,3	0,6	0,9	1,3	1,8	2,1	2,3
Tewerkstelling	0,2	0,0	0,4	0,6	0,6	0,5	0,8
Werkloosheidsgraad (niveau, % van het civiel arbeidsaanbod)	4,4	4,3	4,4	4,5	4,8	5,0	5,1
Langetermijnrente (niveau)	1,6	2,0	2,3	2,5	2,8	3,0	3,3
Nominale effectieve wisselkoers (+: depreciatie)	2,0	1,0	-0,3	-1,9	-3,2	-4,1	-4,9
Vorderingentekort (-) van de overheid (in % van het bbp)	-6,1	-5,9	-6,0	-6,1	-6,2	-6,5	-7,0
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in % van het bbp)	3,8	4,0	4,4	4,6	4,7	4,7	4,5

Bron: The NIME Economic Outlook for the World Economy: 2006-2012

De tewerkstellingsgroei versterkt en ondersteunt de groei van het bbp in 2006

Verwacht wordt dat de groei van het bbp in de eurozone zal stijgen van 1,3% in 2005 naar 2,3% in 2006. Die hogere groei is toe te schrijven aan een herneming van de binnenlandse vraag en een positieve bijdrage van de netto-uitvoer. Bovendien zou de deflator van de privéconsumptie met slechts 1,4% stijgen in 2006, nadat de inflatie op ongeveer 2% bleef hangen gedurende de voorbije jaren. Die daling van de inflatie is het gevolg van de aanhoudende daling van de loonkosten per eenheid product en een potentieel aanbod dat gedurende verschillende jaren op rij systematisch sneller groeide dan de effectieve vraag.

In 2006 volgen de bedrijfsinvesteringen de herneming van de output en stijgen zij met 3,4%, tegenover 2,1% in 2005. De privéconsumptie stijgt met 1,8% als gevolg van aanhoudende gunstige monetaire voorwaarden en een sterke inkomensgroei. Het beschikbaar inkomen van de gezinnen zou met 1,6% stijgen, hoofdzakelijk dankzij een tewerkstellingsgroei van 1,3%. In 2006 zou de tewerkstelling immers verbeteren door de herneming in de outputgroei, de gunstige evolutie in de loonkosten per eenheid product sinds 2004 en de relatief zwakke tewerkstellingsgroei in 2003 en 2004.

Evenwichtige groei tot in 2012

Voor de periode van 2007 tot 2012 bedraagt de verwachte, jaarlijks gemiddelde bbp-groei in de eurozone 2%, waarbij ervan wordt uitgegaan dat een stijging in de participatiegraad de vertraging in de aangroei van de beroepsbevolking gedeeltelijk zal opvangen. De inflatoire druk zal echter toenemen van 1,5% in 2007 tot 2,1% in 2012 omdat de groei van het potentieel aanbod achterop raakt op de groei van de effectieve vraag.

Niettegenstaande de groei van de privéconsumptie tegen het einde van de projectieperiode vertraagt, blijft hij toch nog relatief sterk met een jaarlijks gemiddelde van 2%. Die relatief sterke groei is in hoofdzaak toe te schrijven aan de gemiddelde stijging met 0,9% van de totale tewerkstelling en de gemiddelde groei van het reëel consumptieloon met 1,2%. De lonen worden op hun beurt vooral

ondersteund door een gestage stijging van de arbeidsproductiviteit (+1,1%). De bedrijfsinvesteringen groeien jaarlijks gemiddeld met 2,3%, hoofdzakelijk dankzij de aanhoudende groei van de output in de privésector. De netto-uitvoer levert tussen 2007 en 2012 geen enkele significante bijdrage tot de bbp-groei in de eurozone.

Ondersteund door een robuuste groei in de output en door matige stijgingen in de loonkosten per eenheid product, zal de tewerkstelling in de privésector tussen 2007 en 2012 jaarlijks gemiddeld met 1% stijgen. Het is echter zo dat vanaf 2008 de tewerkstellingsgroei in belangrijke mate daalt vanwege een snel verouderende beroepsbevolking en een stijging van de loonkosten per eenheid product. Aangezien het arbeidsaanbod echter in een lager tempo groeit dan de arbeidsvraag, zal de werkloosheidsgraad dalen van 8% in 2006 naar 7,6% in 2012.

Amerikaanse economie stevent af op een forse groeivertraging

Voor de Verenigde Staten (VS) bedraagt de jaarlijkse gemiddelde groeiverwachting van het bbp tussen 2006 en 2012 2,6%, met een piek van 3,4% in 2006 en een dal van 1,8% in 2011. De groei verzwakt fors op het einde van de projectieperiode aangezien bij onveranderd beleid belangrijke belastingvrijstellingen zullen uitdoven. Het tekort op de lopende rekening van de Amerikaanse betalingsbalans vertoont een stijgende trend en loopt op tot 6,9% van het bbp in 2012 – waarbij weliswaar verondersteld wordt dat de externe waarde van de dollar niet onderhevig zal zijn aan drastische schokken.

Verstrakt monetair beleid weegt op binnenlandse vraag in 2006

Het bbp in de VS zou met 3,4% groeien in 2006: dat is lichtjes minder dan in 2005 aangezien de vertraging in de privéconsumptie en de bedrijfsinvesteringen de verbetering in de netto-uitvoer afzwakken. De groei in de privéconsumptie vertraagt van 3,5% in 2005 naar 2,8% in 2006 als gevolg van scherpe stijgingen in de kortetermijnrente en een geleidelijk uitdoven van bestaande belastingvrij-

stellingen. De groei in de bedrijfsinvesteringen daalt van 7,9% in 2005 naar 4,8% in 2006, niet alleen als gevolg van de hogere rente maar ook omdat de uitzonderlijk hoge investeringsgroei van de voorgaande twee jaar onhoudbaar blijkt te zijn.

Ondersteund door een robuuste externe vraag en de belangrijke dollardepreciatie van de voorbije drie jaar, stijgt de uitvoer van de VS met 6,5% in 2006. De groei van de invoer vertraagt van 6% in 2005 naar 4,4% in 2006, in hoofdzaak als gevolg van een vertraging van de outputgroei in de privé-sector. Als gevolg van die ontwikkelingen zou in 2006 het tekort op de lopende rekening van de Amerikaanse betalingsbalans uitkomen op 5,9% van het bbp, terwijl dat in 2005 nog 6,2% bedroeg.

Belastingvrijstellingen doven uit tussen 2007 en 2012

In de NIME-projectie volgt de groei van het Amerikaanse bbp een dalende trend tussen 2007 en 2012. Die verzwakking is het gevolg van uitdovende belastingvrijstellingen, een verstrakking van het monetair beleid en demografische ontwikkelingen die de groei van het potentieel aanbod beperken. In 2007 duikt de groei van het bbp naar 2,5% wanneer de binnenlandse vraag negatief beïnvloed wordt door de hogere rentevoeten en stijgende belastingen. De groei stijgt vervolgens naar 3,1% in 2008, maar de economie slaagt er niet in om het momentum te bewaren en de groei valt naar 2,6% in 2010. Onder druk van verdere belastingverhogingen zakt de groei in 2011 en 2012 naar respectievelijk 1,8% en 2,2%.

De inflatie blijft matig gedurende de ganse projectieperiode en de deflator van de privéconsumptie stijgt jaarlijks gemiddeld met 2%. Die relatief matige inflatie toont dat het monetair beleid en het begrotingsbeleid erin slagen de groei van de totale vraag in lijn te brengen met de groei van het potentieel aanbod.

De netto-uitvoer weegt negatief op de globale groei vanaf 2007 en vermindert de bbp-groei jaarlijks gemiddeld met 0,3 procentpunt. Tussen 2007 en 2012 groeit de uitvoer immers jaarlijks gemiddeld met 5,8% als gevolg van een vertraging in de buitenlandse effectieve vraag; terzelfdertijd volgt

de invoer de ontwikkelingen van de binnenlandse sector, daarbij piekend in 2009 en dalend in 2011. In die context wordt dan ook verwacht dat het tekort op de lopende rekening van de Amerikaanse betalingsbalans stijgt van 6,2% van het bbp in 2005 naar 6,9% in 2012.

Niettegenstaande de tewerkstelling in de privésector tussen 2007 en 2012 jaarlijks gemiddeld met 0,8% groeit, zal de tewerkstellingsgroei sterk afzakken tegen het einde van de projectieperiode wanneer de demografische druk toeneemt en belangrijke belastingvrijstellingen uitdoven. De stijging in de belastingen vermindert immers niet alleen de totale vraag, maar brengt ook een opwaartse druk op de reële lonen aangezien de werknemers zullen trachten hun verlies aan koopkracht te compenseren. Wanneer de belastingverhogingen pieken in 2011, daalt de tewerkstelling in de privésector met 0,4% en stijgt ze vervolgens met 0,2% in 2012. Over de ganse projectieperiode stijgt het arbeidsaanbod jaarlijks gemiddeld met 1% en door die toename, gecombineerd met de relatief lage groei van de tewerkstelling, stijgt de werkloosheidsgraad van 5,2% in 2007 naar 7,2% in 2012.

Japan: toenemende vergrijzing van de bevolking verzwakt het economisch herstel

Het reëel bbp in Japan groeit tussen 2006 en 2012 jaarlijks gemiddeld met 1,7%, maar de groei zal vertragen van 2,3% in 2008 naar 1,2% in 2012 wanneer de Japanse beroepsbevolking in absolute termen daalt.

Aan de deflatie komt een einde in 2006

Na een periode van zeven jaar komt er in Japan een einde aan de deflatie en in 2006 stijgt de deflator van de privéconsumptie met 0,3%. De privéconsumptie groeit met 1,5% in 2006, wat lichtjes minder is dan in 2005. De lagere groei van de privéconsumptie weerspiegelt in hoofdzaak een zwakkere groei van het beschikbaar inkomen. De groei van de bedrijfsinvesteringen vertraagt van 9,3% in 2005 naar 3% in 2006. We zien hier hoofdzakelijk de weerslag van het onhoudbare investeringstempo in 2005.

Toenemende vergrijzing vertraagt de groei vanaf 2007

Het reëel bbp in Japan groeit tussen 2007 en 2012 jaarlijks gemiddeld met 1,7%. Die groei is in hoofdzaak toe te schrijven aan de groei van de privéconsumptie en de investeringen in residentiële gebouwen, aangezien de positieve bijdrage van de netto-uitvoer tot de bbp-groei tegen het einde van de projectieperiode bijna volledig verdwenen is. De bijdrage van de netto-uitvoer tot de bbp-groei vermindert immers geleidelijk van 0,5 procentpunt in 2008 tot 0,1 procentpunt in 2012. Tussen 2007 en 2012 is er geen sprake meer van deflatie en stijgen de prijzen gestaag, waarbij de deflator van de privéconsumptie jaarlijks gemiddeld met 1,5% groeit.

Tot slot daalt gedurende de projectieperiode het arbeidsaanbod in Japan jaarlijks gemiddeld met 0,4%

als gevolg van de vergrijzing en een dalende bevolkingsaan groei. Nochtans wordt verwacht dat de arbeidsproductiviteit jaarlijks gemiddeld met 2,2% zal toenemen. Dat zou leiden tot zowel een sterke aangroei van het reëel loon als een daling van de loonkosten per eenheid product.

*Eric Meyermans
Patrick Van Brusselen
Federaal Planbureau*

Noot

1. De vooruitzichten die hier besproken worden, vormen niet noodzakelijk het referentiescenario voor ander werk binnen het Federaal Planbureau.